

PREEK bij Deuteronomium 6, 4-9 en 20-25 en Efeziërs 3, 14-21
zondag 24 september 2000
Vredesweek

Gemeente van Jezus onze Heer,

Deuteronomium is in zekere zin een oefenboek voor het geloofsleven van de jood. Al lezend wordt de gelovige aangereikt hoe hij of zij het hele leven op God kan richten. Je leert om met God wakker te worden en met God weer te gaan slapen. God als je schaduw dag en nacht.

Het hele leven van de gelovige is doordrongen van de belijdenis van Israël: 'Hoor Israël, de Here is God, de Here is één!' Het horen staat dus centraal in het geloof in God. Luisteren naar God daardoor heb je relatie met God.

Met enige regelmaat kom ik mensen tegen die niet kunnen of niet willen luisteren. Ik kan me daar bijzonder aan ergeren, moet ik u zeggen. Ik begrijp het meestal ook niet. Ik begrijp niet dat mensen niet horen wat iemand zegt in een gesprek. En ik vraag mij af: Zijn deze mensen soms bang om contact te hebben, bang om iets van zichzelf te laten zien, bang om een relatie te hebben met een medemens? En soms denk ik: deze mens zit zo vol van zichzelf, geen wonder dat hij of zij niet luistert, daar is helemaal geen ruimte voor.

Maar ook al erger ik me eraan, als ik dan Deuteronomium lees, dan weet ik: Naar God toe zijn wij allemaal slechte luisteraars. Misschien wel omdat ons leven al zo vol is of omdat we bang zijn om door God aangesproken te worden. Het kan vele oorzaken hebben, dat we niet durven horen naar de hemel. Maar we zijn in beginsel allemaal slechte luisteraars.

Wie bij God wil horen die zal moeten leren horen. Dan is er een relatie. Maar als je wilt horen, dan kun je ook gehoorzaam zijn. In het Nederlands liggen die woorden dicht bij elkaar: er bij horen, horen en gehoorzamen. En dan is geen blinde gehoorzaamheid bedoeld natuurlijk, maar het delen in Gods woord en belofte.

Het christendom is niet altijd even duidelijk waar het gaat om luisteren. In de regel vond de kerk het belangrijker om geloofswaardes uit het hoofd te leren, dan ze ook werkelijk te horen en te begrijpen. Gelukkig wordt dat in deze tijd wel wat beter. Maar wezenlijk is natuurlijk, dat we luisteren naar Gods woord, en dat we de betekenis van dat woord ontdekken, en vandaaruit handelen.

Wij mensen kunnen antwoord geven naar de hemel. Daarin onderscheiden we ons van de dieren en de planten, dat wij kunnen antwoorden. En een antwoord is iets anders dan een echo. Het eerste woord komt uit de hemel, en wij kaatsen dat niet als een echo terug, nee wij mogen horen en begrijpen en antwoorden. Zo bijzonder is de mens, dat dat mogelijk is. Wij mogen antwoorden, en dat woord moeten we niet te snel vervangen door verantwoordes.

De volgende levensles die we vandaag lezen is dit: Wie niet luistert, kan ook niet liefhebben. Dat is in het gewone leven zo, maar dat is tussen hemel en aarde ook zo. Wie niet luistert naar God, die heeft ook geen liefde voor God. Wie niet luistert naar de ander, die kan de ander ook niet beminnen.

En daar kan geen mens zonder: Bemind te worden.
De mens is van Godswege gebouwd op de liefde.
God heeft immers deze wereld vanuit zijn liefde geschapen.
En God schiep de mens om de liefde te verstaan te genieten en te beantwoorden.
Alleen de liefde brengt ons leven tot bekroning, alleen de liefde brengt ons tot onze bestemming.
Alleen door liefde komt de mens tot zichzelf.
Alleen door liefde kan de mens bloeien.

Zo bijzonder heeft God de mens gemaakt, gebouwd op de liefde en gebouwd om te beminnen en bemind te worden. En wij mogen antwoorden op Gods liefde. In alle vrijheid, niet gedwongen, want gedwongen liefde is een tegenspraak in zichzelf. Maar van Godswege leven wij in de vrijheid om lief te hebben en bemind te worden. Zo bijzonder zijn wij geschapen.

En God liefhebben zo zegt Deuteronomium, daar ben je als het goed is met hart en ziel en met al je kracht bij betrokken. M.a.w. de hele mens is daarin betrokken. Je moet God niet alleen liefhebben met de verstand, dat is levensgevaarlijk; je moet God ook niet alleen maar liefhebben met je gevoel, dat is net zo gevaarlijk. En je moet God niet alleen maar liefhebben vanuit kracht en macht, want daar komt alleen maar oorlog van. Maar je hele menselijke bestaan mag in de liefde van God staan. Je lichaam, je wezen, je denken en je doen. Vol van Gods liefde.

Laten we proberen om goed te horen wat hier wordt gezegd: God heeft de wereld vanuit zijn liefde geschapen.
Dat betekent dat dit leven, uw leven en mijn leven vol is van Gods liefde.
Laten we eens proberen dat te beseffen. Kijk naar je eigen leven, naar de ander, kijk naar de schepping: Gods liefde is daarin aanwezig. Want zo is God aanwezig.

Als je dat ten diepste beseft, dan kan je kijk op het leven drastisch veranderen. Dat Gods liefde er al is, daardoor beseft je, dat je ten allen tijde bemind bent, en waardevol, kind van God. En daar hebben wij niets voor hoeven presteren, dat is ons gegeven en dat wordt ons iedere dag gegeven. Dat God ons bemint. Dat is genade.

Dankzij die goddelijke liefde gaan wij niet ten onder aan schuld en noodlot.
In die liefde zijn wij geworteld en gegrond, zegt Efeziërs.

Je moet jezelf en je kinderen de woorden van God inprenten, lezen we in Deuteronomium. Op je voorhoofd binden en aan je deurposten bevestigen, zodat je nooit vergeet: God heeft mij lief.

(Gisteren was het de internationale dag van de gebarentaal.) En ik zou willen zeggen: God spreekt niet alleen in woorden maar God heeft ook zijn eigen gebarentaal. De daden en de wonderen van God dat is zijn gebarentaal. De tekenen van zijn koninkrijk. Wij kunnen God niet alleen horen maar daardoor ook zien spreken.

Kijk maar naar Jezus, die goddelijke daden doet, in hem zien wij God spreken.
Zo hebben we het van onze ouders en voorouders geleerd en zo leren we het onze kinderen.
Zo bindt God door zijn liefde de generaties aan elkaar. En zo groeit zijn Rijk verder.

De vele wetten uit Deuteronomium en de vele voorschriften uit oude en nieuwe testament geven ons dikwijls het gevoel dat we in het geloof zoveel moeten. En zo spreekt de kerk ook vaak in de sfeer van we moeten dit en we moeten dat. Misschien kunnen wij daar vandaag wat los van komen, van dat moeten.

Er los van komen door goed te horen naar de Schriften. Want waartoe dient het navolgen van Gods inzettingen, dat dient ~~zo~~ lezen ertoe dat het ons altijd wel zal gaan en God ons in het leven zal behouden.

Dat is het doel van het geloof van Israël. Dat het ons altijd wel ga. Het is een wens, een hartenwens.

Nee, het gaat ons niet altijd wel, de ene dag komen we beter door dan de andere. Er is vreugde, maar we lopen ook verwondingen op in het leven. Maar hier is ook niet bedoeld, dat het ons altijd voor de wind zou gaan.

Nee, dat het ons allen wel ga.

Dat is, dat we nooit los zullen komen van God en zijn liefde.

Dat het ons allen wel ga.

Dat is, dat we dit geschonken leven durven leven, naar onze krachten en talenten.

Dat het ons altijd wel zou gaan.

Dat mag onze gelovige hartewens zijn, gemeente.

De Schrift getuigt vandaag van Gods grote liefde voor zijn schepping, voor ons.

Maar wij kunnen en mogen niet van God verwachten dat Hij al onze problemen oplost. Wij kunnen niet naar God toeschuiven, wat onze taak is. Wij kunnen de Eeuwige niet belasten met het tijdelijke.

Aan ons is het om dagelijks te antwoorden naar de hemel.

En was het eeuwenlang de grootste zorg van een christen of hij wel of niet zalig zou worden in de hemel, vandaag de dag is het onze grootste zorg hoe wij in dit tijdelijke leven een beetje heelheid, een beetje heil kunnen ervaren en doen.

En dat verlangen naar heelheid mogen we iedere dag in praktijk proberen te brengen: In onze zorg voor elkaar, in het omzien naar wie verdriet hebben, in ons begrip voor een levensbeslissing van een medemens. De heelheid van de schepping en de samenleving dat is de grote opdracht die ons toevertrouwd is en waar we een kleine rol in mogen spelen.

Zo mogen wij dagelijks antwoorden op Gods grote liefde.

In de dagen van Jezus maakten de Romeinen kennis met de God van Israël. En ze waren er niet zo van gecharmeerd. Ze noemden Hem de grote Conservator. En daarmee betitelden ze God als een soort museumbewaarder, en het geloof van Israël als een museumstuk, dat geen actuele waarde meer had.

Maar als wij durven horen naar de Schriften, dan horen wij niet anders dan dat de God van Israël Salvator is, ipv Conservator. Hij is Salvator, Redder en Bevrijder. Wij doen God niet af

als een eenzame toekijkende oppermacht, nee kijkend naar Jezus herontdekken we de God van Israël als Salvator Mundi, Hij die wenst dat het ons wel ga, Hij die ons in het leven wil behouden. Hem aan wie we alles te danken hebben.

Bij alles wat ik tot nu toe heb toegelicht, het horen, het antwoorden, de liefde en de heelheid, bij alles geldt dat wij vrije mensen zijn, God geeft onze de vrijheid om te kiezen. Daarin onderscheiden wij ons van de meeste andere schepselen.

En ik moet de laatste weken vaak denken aan de Jakobus-brief waar staat dat de hoogste van alle wetten de wet van de vrijheid is. Ik begin dat steeds beter te begrijpen. Vrijheid als hoogste wet, niet in de zin van vrijblijvendheid, want niets is vrijblijvend in dit leven. Maar vrijheid als een wetmatigheid. God heeft ons in de vrijheid gezet, zo heeft Hij ons leven blijkbaar gewild.

God heeft ons in het avontuur van de vrijheid willen zetten en daarmee zijn we verwickeld in een riskant levensavontuur, met vele kansen en mogelijkheden.

Het is die vrijheid die hoogste wetmatigheid die we in de kerk ook weer moeten hervinden. Want dan zal er een einde komen aan het elkaar opleggen van wetten en gewoontes. Dan zal er iets van eendracht voelbaar en zichtbaar worden, ook in de kerken van nu. Dan zal er iets zichtbaar worden van heelheid en genezing, heelheid van de schepping en genezing van verwonde harten.

Wij staan niet allen in Gods liefde maar ook in Gods vrijheid. Groter geschenk is niet denkbaar. En in die vrijheid en in die liefde zal ieder van de geëigende weg mogen vinden.

Mijn eigen persoonlijke weg, gemeente, zal een sabbatsjaar zijn, hopelijk ook een jaar van heelheid en een tijd waarin ik mag ontdekken hoe ik mijn ambt mag uitoefenen, zonder dat het mij teveel krachten kost.

Maar in het licht van mijn komende sabbatsjaar werd ik afgelopen week zeer getroffen door een korte meditatie van onze voorzitter Ria Slagter tijdens de gezamenlijke gemeente-avond. Daarin riep ze de kerken van Stiens op om eens gezamenlijke een sabbatsjaar in acht te nemen, door een jaar lang alleen maar te vieren en te dienen, en een jaar lang niet, of zo min mogelijk te vergaderen en te besturen.

Misschien is een sabbatsjaar voor de kerken in Stiens ook wel een heilzame kans.

Opdat het ons allen wel ga!

AMEN